

UZASADNIENIE

Zgodnie z upoważnieniem ustawowym zawartym w art. 7 ust. 3 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. *o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego* (Dz. U. z 2022 r. poz. 2039) zakres działania, sposób wykonywania zadań i organizację Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych określa, w drodze rozporządzenia, minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Obecnie obowiązujące rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 24 lipca 2014 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania, sposobu wykonywania zadań i organizacji Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych (Dz. U. poz. 1022), wydane na podstawie ww. przepisu, wymaga zastąpienia nowym aktem prawnym, celem dostosowania treści rozporządzenia do zmian w prawie, jakie nastąpiły od czasu jego wejścia w życie w 2014 r. Innym powodem uzasadniającym konieczność zmiany rozporządzenia jest potrzeba dokonania zmian w strukturze organizacyjnej Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, zwanego dalej „Urzędem”, w celu usprawnienia procesów zarządzania i racjonalizacji struktury zadań wykonywanych przez poszczególne komórki organizacyjne.

Przepis § 1 projektowanego rozporządzenia określa sposób wykonywania zadań przez Urząd - powinien on zmierzać w swoich działaniach do zapewnienia niezbędnej pomocy i opieki oraz należytego szacunku i pamięci wszystkim tym grupom osób zasłużonych dla niepodległości oraz represjonowanych z powodów politycznych, na rzecz których wykonuje zadania określone szczegółowo w przepisach ustaw wskazanych w § 3 projektu rozporządzenia.

W przepisie § 2 projektu rozporządzenia określa się szczegółowy zakres działania Urzędu. W stosunku do treści obowiązującego rozporządzenia, niniejszy projekt usuwa z zakresu zadań te z nich, które z przyczyn poniżej przedstawionych, nie są realizowane i dodaje nowe, wynikające ze zmieniającej się struktury osób, w stosunku do których Urząd realizuje określone zadania i nowych oczekiwań wobec Urzędu.

Rozporządzenie nie będzie zatem zawierać już przepisów nakazujących Urzędowi uczestniczenie w pracach międzynarodowych organizacji kombatanckich, gdyż zadanie to z przyczyn obiektywnych od wielu lat nie jest wykonywane (brak jest organizacji kombatanckich, w których pracach mogą uczestniczyć organy rządowe). Zadanie „prowadzenie spraw związanych z procedurą nadawania Krzyża Zesłańców Sybiru” zostało włączone do

ogólnie ujętego zadania „podejmowanie działań zmierzających do uhonorowania osób uprawnionych orderami, odznaczeniami, awansami na wyższe stopnie wojskowe lub innymi formami wyróżnień państwowych”. Z kolei w projekcie rozporządzenia proponuje się dodanie nowego zadania polegającego na współdziałaniu Urzędu z organami samorządu terytorialnego w celu zwiększenia zakresu świadczeń i pomocy dla osób uprawnionych oraz członków ich rodzin na podstawie przepisów prawa miejscowego, co wynika z tego, że w ostatnim czasie samorządy zaczęły przejawiać zwiększoną aktywność w tym obszarze i Urząd powinien być ich partnerem w takich działaniach. Inne zmiany w opisie zadań Urzędu mają charakter doprecyzowujący i semantyczny: np. dotychczasowe zadanie „prowadzenia badań statystyczno-organizacyjnych oraz demograficzno-socjologicznych” zostało zamienione na „zlecenie prowadzenia badań socjologicznych”, co bardziej odpowiada rzeczywistej aktywności Urzędu. Podobny charakter ma zmiana opisu zadania z „organizowanie współpracy zagranicznej z rządowymi organami do spraw kombatantów i ofiar wojny, organizacjami kombatanckimi za granicą” na „prowadzenie współpracy zagranicznej z rządowymi organami do spraw kombatantów i ofiar represji totalitaryzmów oraz organizacjami osób uprawnionych”.

Przepis § 3 projektu rozporządzenia zawiera zaktualizowany – w stosunku do istniejącego w obecnie obowiązującym rozporządzeniu – katalog ustaw, w przypadku których Urząd zapewnia wykonywanie zadań Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych, powierzonych mu tymi ustawami. Aktualizacja obejmuje dodanie ustaw, które takowe zadania nałożyły na Szefa Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych po 2014 r. – takimi ustawami są ustawa z dnia 2 września 1994 r. *o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących żołnierzom zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianym w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach rud uranu i batalionach budowlanych* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1774), ustawa z dnia 16 listopada 2006 r. *o świadczeniu pieniężnym i uprawnieniach przysługujących cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych* (Dz. U. z 2021 r. poz. 1820), ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. *o systemie informacji w ochronie zdrowia* (Dz. U. z 2023 r. poz. 2465), ustawa z dnia 20 marca 2015 r. *o działaczach opozycji antykomunistycznej oraz osobach represjonowanych z powodów politycznych* (Dz. U. z 2024 r. poz. 906), ustawa z dnia 15 grudnia 2016 r. *o ustanowieniu Krzyża Wschodniego* (Dz. U. z 2022 r. poz. 74), ustawa z dnia 7 kwietnia 2017 r. *o ustanowieniu Krzyża Zachodniego* (Dz. U. z 2022 r. poz. 510).

Projektowane rozporządzenie zmienia w § 5 obecną strukturę organizacyjną Urzędu przez utworzenie dodatkowej komórki organizacyjnej i zmianę nazwy innej. Zmiany te mają na celu usprawnienie procesów zarządzania i racjonalizację struktury zadań wykonywanych przez poszczególne departamenty.

Nową komórką organizacyjną będzie Biuro Ewidencji i Archiwum (ze względu na realizację zadań służących obsłudze Urzędu, stosownie do zasad wyznaczanych przez art. 39 ust. 2 ustawy z dnia 8 sierpnia 1996 r. *o Radzie Ministrów* (Dz. U. z 2024 r. poz. 1050), komórka ta tworzona jest jako „biuro”, a nie „departament”). Przejmie ona zadania związane z przyjmowaniem korespondencji i innej dokumentacji, jej obiegiem, ewidencjonowaniem i archiwizacją, które to zadania obecnie rozproszone są w różnych wydziałach Biura Dyrektora Generalnego oraz obecnego Departamentu Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji. Skupienie tych procesów w jednej komórce jest szczególnie zasadne w kontekście wprowadzania w Urzędzie elektronicznego zarządzania dokumentacją.

Z kolei obecny Departament Współpracy ze Stowarzyszeniami i Ewidencji – po pozbawieniu go części zadań związanych z ewidencjonowaniem oraz archiwizowaniem dokumentacji i przy zachowaniu wszystkich pozostałych – otrzyma nazwę Departamentu Orzecznictwa i Spraw Socjalnych, bardziej adekwatną do priorytetów w jego działaniu.

Wejście w życie rozporządzenia nie zwiększy wydatków budżetu państwa. W szczególności nie wywoła takiego skutku powstanie w Urzędzie dodatkowej komórki organizacyjnej, gdyż przejmie ona opisane wyżej zadania i pracowników je wykonujących w obecnie istniejących komórkach, zaś powstanie wyższego stanowiska w służbie cywilnej (dyrektor Biura Ewidencji i Archiwum) będzie skutkować jednoczesną likwidacją innego takiego stanowiska (zastępca dyrektora Biura Dyrektora Generalnego).

Rozwiązania prawne zawarte w projekcie rozporządzenia nie wymagają zamieszczania przepisów przejściowych.

Proponuje się, aby przepisy rozporządzenia weszły w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

W ocenie projektodawcy przedmiot projektowanej regulacji nie jest sprzeczny z prawem Unii Europejskiej i nie podlega procedurze notyfikacji usługowej ani notyfikacji zgodnie z przepisami w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów

prawnych nie zawiera przepisów technicznych w rozumieniu rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. poz. 2039, z późn. zm.).

W ocenie projektodawcy projekt nie podlega opinii właściwych instytucji i organów Unii Europejskiej, w tym Europejskiego Banku Centralnego w celu uzyskania opinii, dokonania powiadomienia, konsultacji albo uzgodnienia.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. z 2017 r. poz. 248) oraz § 52 uchwały nr 190 Rady Ministrów z dnia 29 października 2013 r. – Regulamin pracy Rady Ministrów (M. P. z 2024 r. poz. 806) projekt zostanie zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej oraz na stronie podmiotowej Rządowego Centrum Legislacji, w serwisie Rządowy Proces Legislacyjny w dniu skierowania do uzgodnień, opiniowania i konsultacji publicznych.

Projektowane przepisy nie stwarzają zagrożeń korupcyjnych.